

Rolnummer 4876
Arrest nr. 155/2010 van 22 december 2010

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vragen over artikel 8 van het decreet van het Waalse Gewest van 18 juli 1997 betreffende de inschakeling van werkzoekenden bij werkgevers die een beroepsopleiding organiseren om in een vacature te voorzien, gesteld door de Arbeidsrechtbank te Doornik.

Het Grondwettelijk Hof,

samengesteld uit emeritus voorzitter M. Melchior, overeenkomstig artikel 60*bis* van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, en voorzitter M. Bossuyt, en de rechters A. Alen, J.-P. Snappe, J.-P. Moerman, J. Spreutels en T. Merckx-Van Goey, bijgestaan door de griffier P.-Y. Dutilleux, onder voorzitterschap van emeritus voorzitter M. Melchior,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. *Onderwerp van de prejudiciële vragen en rechtspleging*

Bij vonnis van 12 februari 2010 in zake Alain Verhaeghe tegen de bvba « E.D. Systems », in aanwezigheid van het « Office wallon de la formation professionnelle et de l'emploi (FOREm) », waarvan de expeditie ter griffie van het Hof is ingekomen op 22 februari 2010, heeft de Arbeidsrechtbank te Doornik de volgende prejudiciële vragen gesteld :

« 1. Schendt artikel 8 van het decreet van de Waalse Gewestraad van 18 juli 1997 betreffende de inschakeling van werkzoekenden bij werkgevers die een beroepsopleiding organiseren om in een vacature te voorzien, artikel 6, § 1, VI, vijfde lid, 12°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, geïnterpreteerd in die zin dat het een werkgever die zich ertoe heeft verbonden een stagiair op te leiden volgens een vooraf vastgesteld programma, verplicht om die stagiair na de overeenkomst opleiding-inschakeling bij arbeidsovereenkomst tewerk te stellen in het geleerde beroep, voor ten minste dezelfde duur als die van de overeenkomst opleiding-inschakeling, terwijl het voormelde artikel 6 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 bepaalt dat alleen de federale overheid bevoegd is voor het arbeidsrecht en de sociale zekerheid ?

2. Schendt artikel 8 van het decreet van de Waalse Gewestraad van 18 juli 1997 betreffende de inschakeling van werkzoekenden bij werkgevers die een beroepsopleiding organiseren om in een vacature te voorzien, artikel 6, § 1, VI, vijfde lid, 12°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, geïnterpreteerd in die zin dat het een werkgever die zich ertoe heeft verbonden een stagiair op te leiden volgens een vooraf vastgesteld programma, verplicht om die stagiair na de overeenkomst opleiding-inschakeling bij arbeidsovereenkomst tewerk te stellen in het geleerde beroep, voor ten minste dezelfde duur als die van de overeenkomst opleiding-inschakeling, in het licht van artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, dat bepaalt dat de decreten rechtsbepalingen kunnen bevatten in aangelegenheden waarvoor de Parlementen niet bevoegd zijn, voor zover die bepalingen noodzakelijk zijn voor de uitoefening van hun bevoegdheden, overwegende evenwel dat het decreet van de Waalse Gewestraad van 18 juli 1997 bepalingen kan bevatten die strijdig zijn met de wet van 3 juli 1978 – geen beding van proeftijd volgens het decreet, wel een beding van proeftijd mogelijk volgens de wet ? ».

Memories zijn ingediend door :

- het « Office wallon de la formation professionnelle et de l'emploi (FOREm) », waarvan de kantoren zijn gevestigd te 6000 Charleroi, boulevard Tirou 104;

- de Waalse Regering;

- de Ministerraad.

De Waalse Regering heeft een memorie van antwoord ingediend.

Op de openbare terechtzitting van 24 november 2010 :

- zijn verschenen :

. Mr. H. Deckers, advocaat bij de balie te Luik, voor het « Office wallon de la formation professionnelle et de l'emploi (FOREm) »;

. Mr. F. Hans *loco* Mr. D. Renders, advocaten bij de balie te Brussel, voor de Waalse Regering;

. J. Bartholomé, attaché bij de Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg, voor de Ministerraad;

- hebben de rechters-verslaggevers J.-P. Moerman en A. Alen verslag uitgebracht;

- zijn de voornoemde partijen gehoord;

- is de zaak in beraad genomen.

De bepalingen van voormelde bijzondere wet van 6 januari 1989 met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

II. *De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschied*

Op 6 april 2007 sluiten Alain Verhaeghe, de bvba « E.D. Systems » en het « Office wallon de la formation professionnelle et de l'emploi » (Waalse Dienst voor Beroepsopleiding en Arbeidsbemiddeling, hierna : FOREm) een overeenkomst opleiding-inschakeling in de onderneming. Na afloop van die opleidingsovereenkomst biedt de bvba « E.D. Systems » Alain Verhaeghe geen arbeidsovereenkomst aan, in strijd met artikel 5, 10°, van de overeenkomst opleiding-inschakeling dat haar de verplichting oplegt om een dergelijke overeenkomst te sluiten voor ten minste dezelfde duur als die van de opleiding.

Alain Verhaeghe maakt de zaak aanhangig bij de Arbeidsrechtbank te Doornik teneinde de bvba « E.D. Systems » te laten veroordelen tot het betalen van een schadevergoeding wegens het niet-naleven van artikel 5, 10°, van de overeenkomst opleiding-inschakeling.

De bvba « E.D. Systems » beklemtoont, voor de verwijzende rechter, dat de overeenkomst opleiding-inschakeling in de onderneming werd gesloten met toepassing van het decreet van de Waalse Gewestraad van 18 juli 1997 betreffende de inschakeling van werkzoekenden bij werkgevers die een beroepsopleiding organiseren om in een vacature te voorzien. Het is juist dat de werkgever, krachtens artikel 8, eerste lid, 4°, van het decreet, zich ertoe verbindt de stagiair na afloop van de overeenkomst opleiding-inschakeling bij arbeidsovereenkomst tewerk te stellen in het geleerde beroep voor ten minste dezelfde duur als die van de overeenkomst opleiding-inschakeling. Die vennootschap is evenwel van mening dat het voormelde decreet de bevoegdheidsverdelende regels schendt in zoverre het inbreuk maakt op de federale bevoegdheid inzake arbeidsrecht.

De verwijzende rechter is van mening dat het relevant is zich af te vragen of het decreet van 18 juli 1997 niet tot gevolg heeft dat het de verplichting oplegt om een arbeidsovereenkomst te sluiten en, meer in het bijzonder, verhindert om in die overeenkomst een beding van proeftijd op te nemen of ze, op zijn minst, ondoeltreffend maakt, in elk geval voor een arbeidsovereenkomst voor werklieden, waarvoor de maximale periode van een dergelijk beding door de federale wetgever op veertien dagen is vastgesteld.

In de veronderstelling dat een dergelijke inbreuk op de bevoegdheden van de federale wetgever is gemaakt, zou toch moeten worden gewaakt over de toepassing van artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980

tot hervorming der instellingen. Volgens de verwijzende rechter rijst de vraag of het verantwoord is dat de decreetgever een werkgever, verschillende maanden vóór de ondertekening van een arbeidsovereenkomst, de verplichting oplegt om af te zien van de mogelijkheid waarin de federale wetgever heeft voorzien om de genoemde overeenkomst met een doeltreffend beding van proeftijd gepaard te laten gaan.

De verwijzende rechter acht het daarom noodzakelijk om de voormelde prejudiciële vragen te stellen.

III. *In rechte*

- A -

Standpunt van het « Office wallon de la formation professionnelle et de l'emploi » (FOREm)

A.1. Volgens de verwijzende rechter zou de in het geding zijnde bepaling de werkgever ertoe verplichten een arbeidsovereenkomst te sluiten met de stagiair die in het kader van een overeenkomst opleiding-inschakeling is aangeworven en zou zij hem ertoe dwingen om af te zien van het opnemen van een beding van proeftijd in die arbeidsovereenkomst. Over die interpretatie bestaat evenwel geen eensgezindheid in de rechtsleer.

A.2. Bovendien strekt de inschakeling door beroepsopleiding ertoe werkzoekenden in te schakelen bij werkgevers die betrekkingen aanbieden waarvan de invulling het opzetten van een specifiek programma inzake beroepsopleiding vereist waarvan de organisatie en de uitvoering aan FOREm worden toevertrouwd en dat een belangrijk pedagogisch gedeelte omvat. De stage geeft aanleiding tot een tripartiete overeenkomst opleiding-inschakeling en wordt gevolgd door een periode van tewerkstelling in het kader van een arbeidsovereenkomst voor ten minste dezelfde duur als die van de stage.

Tijdens de opleidingsperiode blijft de stagiair zijn werkloosheidsuitkeringen ontvangen. De werkgever is van zijn kant een progressieve aanmoedigingspremie en een tegemoetkoming in de eventuele opdrachtkosten verschuldigd. FOREm neemt een compensatievergoeding ten laste wanneer de werkzoekende geen enkele socialezekerheidsuitkering ontvangt, alsook een vergoeding voor de verplaatsingskosten.

Daaruit volgt dat het in het geding zijnde decreet volledig past in het kader van de aan het Waalse Gewest toegewezen bevoegdheden inzake beroepsomscholing en -bjscholing.

A.3. Het loutere feit dat aan de werkgever de verplichting wordt opgelegd om de stagiair na de overeenkomst opleiding-inschakeling bij arbeidsovereenkomst tewerk te stellen in het geleerde beroep, voor ten minste dezelfde duur als die van de overeenkomst opleiding-inschakeling, komt niet neer op het regelen van de aanleggenheid van het arbeidsrecht. Er wordt aldus geenszins afbreuk gedaan aan de bepalingen vervat in de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten, die het de partijen mogelijk maakt het eens te worden over het beginsel en over de duur van de arbeidsovereenkomst. Door te beslissen om een stagiair in het kader van een overeenkomst opleiding-inschakeling aan te werven, aanvaardt de werkgever om hem bij arbeidsovereenkomst aan te werven voor ten minste dezelfde duur als die van de overeenkomst opleiding-inschakeling. Die werkgever bevindt zich niet in een andere situatie dan die waarin hij zich zou hebben bevonden indien hij had besloten om de stagiair, reeds bij het begin, bij arbeidsovereenkomst voor bepaalde duur aan te werven.

Het is logisch zich ervan te vergewissen dat de opgeleide stagiair na afloop van de overeenkomst opleiding-inschakeling bij arbeidsovereenkomst wordt aangeworven voor de vacature aangezien de werkgever, per definitie, op zoek is naar een werknemer met de vereiste kwalificaties voor de aangeboden betrekking.

A.4. De in het geding zijnde bepaling doet evenmin afbreuk aan de federale bevoegdheid met betrekking tot de regeling van het beding van proeftijd. De decreetgever verbiedt de werkgever immers op geen enkele wijze om, in de arbeidsovereenkomst die volgt op de opleidingsovereenkomst, in een dergelijk beding te voorzien. Bovendien legt de wet van 3 juli 1978 de partijen niet de verplichting op om een dergelijk beding in hun arbeidsovereenkomst op te nemen. Daarenboven geldt de bij de in het geding zijnde bepaling aan de werkgever opgelegde verplichting enkel voor een periode die gelijk is aan de duur van de opleiding.

Bovendien voorziet het in het geding zijnde decreet niet in een andere sanctie, wanneer de werkgever zijn verplichting niet naleeft, dan het terugbetalen aan FOREm van de bedragen die overeenkomstig artikel 7, tweede lid, 2° en 4°, van het in het geding zijnde decreet aan de stagiair zijn toegekend. Het is juist dat in de rechtsleer en de rechtspraak wordt geoordeeld dat de werkgever ook tot een schadevergoeding voor de stagiair kan worden veroordeeld. Die overwegingen hebben echter niets te maken met de bepalingen van het in het geding zijnde decreet.

A.5. In elk geval is de bij de in het geding zijnde bepaling aan de werkgever opgelegde verplichting noodzakelijk voor de uitoefening, door de Waalse decreetgever, van zijn bevoegdheden. Aangezien het plan opleiding-inschakeling ertoe strekt werkzoekenden in te schakelen bij werkgevers die betrekkingen aanbieden waarvan de invulling het opzetten van een specifiek programma inzake beroepsopleiding vereist en aangezien het dus ertoe strekt het de ondernemingen mogelijk te maken over aangepaste arbeidskrachten te beschikken, is het logisch erin te voorzien dat diezelfde ondernemingen, na afloop van die opleiding, de pas opgeleide werknemer bij hen in dienst houden in het kader van een arbeidsovereenkomst. Bovendien lijkt de door de werkgever aangegane verbintenis om een stagiair gedurende een minimale periode tewerk te stellen logisch aangezien de overeenkomst opleiding-inschakeling ertoe strekt het die stagiair mogelijk te maken de beroepsvaardigheden te verwerven die noodzakelijk zijn om in die vacature te voorzien. Het is dus vanzelfsprekend dat de werkgever de stagiair na afloop van zijn opleiding aanwerft. Ten slotte draagt de bij de in het geding zijnde bepaling aan de werkgever opgelegde verplichting bij tot de opleiding van de stagiair. De stagiair die niet wordt aangeworven na de opleiding, ondervindt immers een nadeel dat het verlies van beroepservaring - die des te verrijkender is daar zij had moeten volgen op een in dezelfde onderneming gevolgde opleiding - inhoudt.

Bijgevolg zou, zelfs in de veronderstelling dat een inbreuk op de bevoegdheid van de federale wetgever is gemaakt, toch moeten worden aanvaard dat de aan de werkgever opgelegde maatregel noodzakelijk is om het FOREm mogelijk te maken zijn opdracht inzake beroepsopleiding ten volle uit te voeren. Bovendien leent de aangelegenheid zich voor een gedifferentieerde behandeling en is de weerslag op het arbeidsrecht marginaal.

Standpunt van de Waalse Regering

A.6. Door het in het geding zijnde decreet aan te nemen, heeft het Waalse Gewest twee bevoegdheden uitgeoefend die onbetwistbaar aan het Waalse Gewest toekomen : het beleid inzake beroepsopleiding en het beleid inzake arbeidsbemiddeling en inzake programma's voor wedertewerkstelling van niet-werkende werkzoekenden. De bevoegdheid van de federale overheid inzake arbeidsrecht kan geen afbreuk doen aan de voormelde bevoegdheden, die in de ruimste bewoordingen aan het Waalse Gewest zijn toegewezen.

Te dezen heeft de Waalse decreetgever wel degelijk de bedoeling gehad om zowel aangelegenheden inzake beroepsopleiding als aangelegenheden inzake tewerkstelling te regelen die tot zijn bevoegdheid behoren. De genomen maatregelen maken het werkzoekenden daadwerkelijk mogelijk om te worden opgeleid met het oog op een wedertewerkstelling.

A.7. De omstandigheid dat de werkgever, in het kader van de arbeidsovereenkomst die hij na afloop van de overeenkomst opleiding-inschakeling aan de stagiair moet voorleggen, niet kan voorzien in een beding van proeftijd, vormt geen tegenstrijdigheid met het federale arbeidsrecht, maar is de logische inlassing van bevoegdheden die geroepen zijn om met elkaar in aanraking te komen. Aangezien het beginsel zelf van het tewerkstellingsprogramma erin bestaat een werkzoekende op te leiden opdat hij wordt tewerkgesteld, diende de Waalse decreetgever de werkgever immers te verplichten om een arbeidsovereenkomst aan te bieden aan diegene die hij had opgeleid onder het genot van bepaalde stimulansen.

De werkgever die vrij heeft ingestemd met het mechanisme van opleiding-inschakeling, heeft, net zoals de werkzoekende, afgezien van het opnemen van het beding van proeftijd dat in het federale recht wordt voorgesteld - maar niet opgelegd. Daarentegen sluiten de onderneming en de stagiair noodzakelijkerwijs een dergelijk beding in het kader van de overeenkomst opleiding-inschakeling.

Bovendien beschikt de werkgever over tal van middelen om de opleidingsrelatie met de stagiair niet voort te zetten aangezien de werkgever, naast de verplichte proeftijd van minimum vijftien dagen, FOREm ook kan verzoeken om een einde te maken aan de overeenkomst, met name wegens beroepsongeschiktheid.

A.8. Zelfs in de veronderstelling dat de in het geding zijnde bepaling een inbreuk op de federale bevoegdheid inzake arbeidsrecht uitmaakt, zou toch moeten worden opgemerkt dat die

bevoegdheidsoverschrijding noodzakelijk was voor de uitoefening van de bevoegdheden van het Waalse Gewest, dat zij slechts marginaal is en dat het in het geding zijnde rechtspunt zich leent voor een gedifferentieerde regeling, in de zin van artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980.

Het was immers noodzakelijk de werkgever te verplichten om de opgeleide stagiair aan te werven, zij het enkel voor een bepaalde tijd. Het opnieuw opnemen van een beding van proeftijd na een dergelijk beding reeds te hebben genoten, zou het de werkgever mogelijk hebben gemaakt te beschikken over arbeidskrachten in opleiding, waarbij hij ze tevens zou kunnen ontslaan op het ogenblik dat hij ze moet betalen.

Daarenboven is de inbreuk op de federale bevoegdheid slechts marginaal, aangezien het beding van proeftijd vóór de fase van de overeenkomst opleiding-inschakeling komt. Die inbreuk is daarenboven beperkt tot de categorie van situaties die onder het mechanisme van opleiding-inschakeling valt.

Ten slotte doet het differentiërende rechtspunt op geen enkele wijze afbreuk aan het sluiten van een beding van proeftijd in het kader van een arbeidsovereenkomst die niet op een opleiding-inschakeling in het Waalse Gewest volgt.

Standpunt van de Ministerraad

A.9. De Ministerraad is van mening dat de prejudiciële vragen op een verkeerde interpretatie van de in het geding zijnde bepaling berusten. Het is immers onjuist te beweren dat de Waalse decreetgever aan de werkgever die zich ertoe heeft verbonden een stagiair op te leiden, de verplichting oplegt om die stagiair daarna bij arbeidsovereenkomst tewerk te stellen. De in het geding zijnde bepaling verplicht de werkgever enkel om te beloven dat hij de stagiair bij arbeidsovereenkomst zal tewerkstellen. Het zou trouwens aanstootgevend zijn dat de werkgever, in elk geval, wordt verplicht om een arbeidsovereenkomst te sluiten na afloop van de stage, zelfs indien de stagiair niet zijn goedkeuring krijgt. Het zou even ontoelaatbaar zijn de stagiair te verplichten een arbeidsovereenkomst te sluiten na afloop van zijn opleiding.

De enige sanctie waaraan de werkgever, die de stagiair na afloop van zijn opleiding geen arbeidsovereenkomst zou aanbieden, zich blootstelt, is de verplichting om bepaalde door FOREm aan de stagiair toegekende bedragen terug te betalen.

A.10. Geen enkele bepaling van het in het geding zijnde decreet kan in die zin worden geïnterpreteerd dat zij verbiedt te voorzien in een beding van proeftijd in de arbeidsovereenkomst die na de overeenkomst opleiding-inschakeling is gesloten. De werkgever die die werknemer tijdens zijn proeftijd zou ontslaan, zou zich enkel blootstellen aan de verplichting om de door FOREm aan de stagiair toegekende bedragen aan FOREm terug te betalen.

A.11. De Ministerraad merkt ten slotte op dat de afdeling wetgeving van de Raad van State op geen enkele schending van de bevoegdheidverdelende regels heeft gewezen.

- B -

B.1.1. Het decreet van het Waalse Gewest van 18 juli 1997 « betreffende de inschakeling van werkzoekenden bij werkgevers die een beroepsopleiding organiseren om in een vacature te voorzien » heeft tot doel « het algemene kader van een compleet en coherent werkzoekendenbeleid » vast te stellen en « heeft dus op onlosmakelijk verbonden wijze betrekking op zowel tewerkstelling als opleiding » (*Parl. St.*, Waals Parlement, 1996-1997, nr. 258/3, p. 3).

B.1.2. Artikel 2 van dat decreet bepaalt :

« De inschakeling door beroepsopleiding betreft elke persoon die :

- als werkzoekende bij een gewestdienst voor arbeidsbemiddeling ingeschreven is;
- woonachtig is op het nationale grondgebied;
- tijdens een stage bij een werkgever en, in voorkomend geval, bij een opleidingsoperateur de vereiste beroepsbekwaamheden verwerft om een beroepsbezigheid bij deze werkgever uit te oefenen, met uitzondering van bijscholingsstages.

De Regering bepaalt wat onder opleidingsoperateur en werkzoekende moet worden verstaan. Zij bepaalt de voorwaarden waaronder van de residentievoorwaarde kan worden afgeweken ».

B.1.3. Artikel 4 van hetzelfde decreet bepaalt :

« De werkgever die een overeenkomst opleiding-inschakeling wil sluiten, richt zijn verzoek aan de ' Office communautaire et régional de la Formation professionnelle et de l'Emploi ' (Gemeenschaps- en Gewestdienst voor beroepsopleiding en arbeidsbemiddeling), hierna FOREm genoemd ».

B.1.4. Artikel 5 van hetzelfde decreet bepaalt :

« De stage bij de werkgever is het voorwerp van een overeenkomst opleiding-inschakeling tussen de werkzoekende, hierna stagiair benoemd, de werkgever en de FOREm. De Regering bepaalt de duur, de inhoud, de voorschriften voor de uitvoering van de overeenkomst, alsmede de voorwaarden waaronder ze vóór haar einddatum ontbonden kan worden ».

B.1.5. Artikel 7 van hetzelfde decreet bepaalt :

« De stagiair blijft tijdens de uitvoering van de overeenkomst opleiding-inschakeling als werkzoekende ingeschreven en hij blijft in voorkomend geval in aanmerking komen voor werkloosheids- of wachttuitkeringen, of voor het bestaansminimum dat bepaald is bij de wet van 7 augustus 1974 tot instelling van het recht op het bestaansminimum.

Bovendien krijgt hij :

- 1° een aanmoedigingspremie ten laste van de werkgever;
- 2° een vergoeding ten laste van de FOREm voor de kosten van zijn verplaatsingen tussen zijn verblijfplaats en de zetel van de werkgever waar de opleiding plaatsvindt;

3° een vergoeding ten laste van de werkgever voor opdrachtkosten;

4° een compensatievergoeding ten laste van de FOREm wanneer de in het eerste lid bedoelde uitkeringen maximum 124 euro per maand bedragen.

De Regering bepaalt de wijze waarop de in het tweede lid, 1°, bedoelde premie berekend moet worden, alsook de voorwaarden voor de toekenning van de in het tweede lid, 2° en 4°, bedoelde voordelen, en de bedragen ervan ».

B.1.6. Artikel 8 van hetzelfde decreet bepaalt :

« De werkgever verbindt zich ertoe :

[...]

4° de stagiair na de overeenkomst opleiding-inschakeling bij arbeidsovereenkomst tewerk te stellen in het geleerde beroep, voor ten minste dezelfde duur als die van de overeenkomst opleiding-inschakeling en met inachtneming van de collectieve overeenkomsten die van toepassing zijn op de betrokken activiteitensector;

[...] ».

Het betreft de in het geding zijnde bepaling.

B.1.7. Artikel 13 van hetzelfde decreet bepaalt :

« De werkgever die de in artikel 8, eerste lid, 4° of 5°, bedoelde voorwaarde niet vervult of de overeenkomst opleiding-inschakeling zonder toestemming van de FOREm opzegt, moet de overeenkomstig artikel 7, tweede lid, 2° en 4°, toegekende bedragen aan deze laatste terugbetalen ».

B.2. Krachtens artikel 8, 4°, van het in het geding zijnde decreet is de werkgever ertoe gehouden aan de stagiair een arbeidsovereenkomst in het aangeleerde beroep aan te bieden, voor ten minste dezelfde duur als de duur van de overeenkomst opleiding-inschakeling, na afloop daarvan.

Volgens de verwijzende rechter zou de in het geding zijnde bepaling een schending van de bevoegdheidverdelende regels kunnen uitmaken in zoverre zij betrekking heeft op het arbeidsrecht en in zoverre zij de doeltreffendheid vermindert van de bedingen van proeftijd die krachtens de artikelen 47 en 67 van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten in een arbeidsovereenkomst kunnen worden opgenomen.

B.3.1. Artikel 4 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen bepaalt :

« De culturele aangelegenheden bedoeld in artikel 59*bis*, § 2, 1°, [thans artikel 127, § 1, eerste lid, 1°] van de Grondwet zijn :

[...]

16° De beroepsomscholing en -bijscholing, met uitzondering van de regeling van de tegemoetkoming in de uitgaven inherent aan de selectie, de beroepsopleiding en de nieuwe installatie van het personeel door een werkgever in dienst genomen met het oog op de oprichting van een onderneming, de uitbreiding of de overschakeling van zijn onderneming ».

Met toepassing van artikel 138 van de Grondwet werd die bevoegdheid door artikel 3, 4°, van het decreet II van 19 juli 1993 « tot toekenning van de uitoefening van sommige bevoegdheden van de Franse Gemeenschap aan het Waalse Gewest en de Franse Gemeenschapscommissie » overgedragen door de Franse Gemeenschap aan het Waalse Gewest voor het grondgebied van het Franse taalgebied.

B.3.2. Artikel 6 van dezelfde bijzondere wet bepaalt :

« § 1. De aangelegenheden bedoeld in artikel 107*quater* [thans artikel 39] van de Grondwet zijn :

[...]

IX. Wat het tewerkstellingsbeleid betreft :

1° De arbeidsbemiddeling;

2° de programma's voor wedertewerkstelling van de niet-werkende werkzoekenden, met uitsluiting van de programma's voor wedertewerkstelling in de besturen en de diensten van de federale overheid of die onder het toezicht van deze overheid ressorteren en met uitsluiting van de overeenkomsten bedoeld in afdeling 5 van hoofdstuk II van het koninklijk besluit nr. 25 van 24 maart 1982 tot opzetting van een programma ter bevordering van de werkgelegenheid in de niet-commerciële sector.

Voor iedere binnen het raam van een arbeidsovereenkomst in een wedertewerkstellingsprogramma geplaatste niet-werkende werkzoekende, kent de federale overheid een financiële tegemoetkoming toe, waarvan het bij een in Ministerraad overlegd koninklijk besluit vastgestelde bedrag overeenstemt met een werkloosheidsvergoeding.

De financiële tussenkomst bedoeld in het vorige lid kan schommelen in functie van de periode gedurende dewelke de wedertewerkgestelde werkzoekende ingeschreven is als werkzoekende en geen werk heeft. Het bedrag van die tussenkomst wordt vastgesteld in akkoord met de Gewestregeringen.

De federale overheid kent eveneens de financiële tegemoetkoming toe, bedoeld in het tweede lid, voor een aantal werknemers, tewerkgesteld op basis van een arbeidsovereenkomst of op basis van een statuut, gelijk aan het aantal betrekkingen dat gehandhaafd is onder de betrekkingen die de dag vóór de opheffing van de wedertewerkstellingsprogramma's door een gewest in het kader van die programma's ingevuld waren.

[...] ».

B.4. Krachtens artikel 6, § 1, VI, vijfde lid, 12°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 « is alleen de federale overheid bevoegd voor [...] het arbeidsrecht ». De bijzondere wet van 8 augustus 1980 kent de gemeenschappen en de gewesten evenwel verschillende bevoegdheden toe in aangelegenheden die raken aan het arbeidsrecht, zoals de arbeidsbemiddeling, de programma's voor wedertewerkstelling van niet-werkende werkzoekenden of de beroepsomscholing en -bijscholing.

B.5. Er dient te worden uitgegaan van het feit dat de Grondwetgever en de bijzondere wetgever, in zoverre zij daarover niet anders beschikken, de gemeenschappen en de gewesten de volledige bevoegdheid hebben toegekend om de specifieke regels in verband met de aan hen overgedragen aangelegenheden uit te vaardigen. Bijgevolg beschikt het Waalse Gewest over de ruimste bevoegdheid inzake arbeidsbemiddeling en programma's voor wedertewerkstelling van niet-werkende werkzoekenden, alsook inzake beroepsomscholing of -bijscholing.

B.6. Door de in het geding zijnde bepaling aan te nemen, is de Waalse decreetgever niet afgeweken van de regels met betrekking tot de arbeidsovereenkomst zoals zij door de federale wetgever zijn vastgesteld en, in het bijzonder, van de artikelen 48 en 67 van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten. Hij heeft de werkgevers evenmin verplicht of verboden om een beding van proeftijd op te nemen in de arbeidsovereenkomst die met hun vroegere stagiairs wordt gesloten.

Daaruit volgt dat de decreetgever noch de federale bevoegdheid inzake arbeidsrecht heeft uitgeoefend, noch de federale wetgever heeft verhinderd ter zake het beleid van zijn keuze te voeren, maar, bij de uitoefening van zijn eigen bevoegdheid inzake arbeidsbemiddeling en

programma's voor wedertewerkstelling van niet-werkende werkzoekenden en inzake beroepsomscholing of –bijscholing, FOREm in staat heeft gesteld zijn optreden af te stemmen op het door de federale Staat gevoerde beleid inzake arbeidsrecht.

In dat opzicht moet worden opgemerkt dat het logisch is dat de gewestwetgever, door de in artikel 6, § 1, IX, 1° en 2°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 bedoelde bevoegdheid uit te oefenen, maatregelen neemt die verband houden met de gewone arbeidscircuits.

B.7. Indien de werkgever vrij beslist om gebruik te maken van de door FOREm voorgestelde overeenkomst opleiding-inschakeling, zou de inwerkingstelling van het eventuele beding van proeftijd waarin zou zijn voorzien in de arbeidsovereenkomst die na afloop van de opleidingsperiode is gesloten, weliswaar kunnen worden bestraft door de verplichting om aan FOREm de door die instelling gedragen kosten terug te betalen. Bovendien zou de werkgever ertoe kunnen zijn gehouden de schade te vergoeden die zijn werknemer heeft geleden omdat hem een betrekking wordt ontzegd gedurende een periode die gelijk is aan die van zijn opleiding.

Vanuit die invalshoek heeft de in het geding zijnde bepaling onmiskenbaar een weerslag op de toepassing, in bepaalde gevallen, van het beding van proeftijd door de werkgever. Het is echter eigen aan elk beleid inzake arbeidsbemiddeling en inzake wedertewerkstelling van niet-werkende werkzoekenden dat het een invloed heeft op de keuzes die door de werkgevers worden gemaakt.

Ten slotte dient te worden opgemerkt dat de verbintenis aangegaan door de werkgever om een stagiair tijdens een minimumduur tewerk te stellen, een tegenhanger is van de voordelen die hij haalt uit de tewerkstelling van een stagiair in opleiding.

B.8. De prejudiciële vragen dienen ontkennend te worden beantwoord.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

Artikel 8, 4°, van het decreet van het Waalse Gewest van 18 juli 1997 betreffende de inschakeling van werkzoekenden bij werkgevers die een beroepsopleiding organiseren om in een vacature te voorzien, schendt de bevoegdheidverdelende regels niet.

Aldus uitgesproken in het Frans en het Nederlands, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, op de openbare terechtzitting van 22 december 2010.

De griffier,

De voorzitter,

P.-Y. Dutilleux

M. Melchior